

STENOGRAFSKE BELEŠKE
NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

GODINA 1

BEOGRAD 1932 GODINE

KNJIGA 6

LVI REDOVNI SASTANAK
NARODNE SKUPŠTINE
KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

DRŽAN 19 OKTOBRA 1932 GODINE U BEOGRADU

PRETSEDAVALI:

PRETSEDNIK

Dr. KOSTA KUMANUDI

POTPRETSEDNIK

DRAGUTIN—KARLO KOVAČEVIĆ

SEKRETARI

ANTE KOVAČ

Dr. DRAGOLJUB JEVREMOVIĆ

Prisutni su Ministri G.G.: Ministar bez portfelja Dr. Albert Kramer, Ministar poljoprivrede Juraj Demetrović, Ministar finansija Dr. Milorad Đorđević, Ministar građevina Dr. Stjepan Srkulj, Ministar šuma i rudnika Viktor Pogačnik, Ministar inostranih poslova Bogoljub Jevtić i Ministar unutrašnjih poslova Lazić Živojin.

Početak u 10.25 časova

S A D R Ž A J:

Pre dnevnog reda: 1 — Čitanje zapisnika;
2 — Izveštaj Senata da je na svom XXXIX redovnom sastanku usvojio u celini i bez izmene Predlog zakona o produženju važnosti Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju;
3 — Izveštaj Administrativnog odbora o pregledu skupštinskih računa od 11 juna do 10 septembra 1932.
4 — Interpelacija Joviše Kandića i drugova, narodnih poslanika, na Ministra finansija;
Interpelacija Joviše Kandića i drugova, narodnih poslanika, na Ministra trgovine i industrije;
5 — Odgovor Ministra građevina na pitanje Miloša Dragovića o nastavku građenja banovinskog puta Mačedonci — Sijerinska Banja — Ravna Banja;
Govornici: Ministar građevina dr. Stjepan Srkulj i Miloš Dragović;
6 — Odgovor Ministra građevina na pitanje narodnog poslanika Miloša Dragovića o nastavku građenja banovinskog puta Priština—Suvi Bunar—Pripaštica;
Govornici: Ministar građevina dr. Stjepan Srkulj i Miloš Dragović;
7 — Odgovor Ministra šuma i rudnika na pitanje Koste Aleksića i drugova narodnih poslanika o nesavesnom radu šumara Lozinskog i seči državne šume „Cer“ na mestu zv. „Durina kosa“;
Govornici: Ministar šuma i rudnika Viktor Pogačnik i Risto Đokić;
8 — Odgovor Ministra finansija na pitanje Kosta Aleksića i drugova, narodnih poslanika, o izvozu šljiva i pekmeza.

Govornici: Ministar finansija Dr. Milorad Đorđević i Kosta Aleksić;
9 — Odgovor Ministra finansija na pitanje Milutina Stanojevića, narodnog poslanika, o puštanju slobodnog izvoza sirove šljive;
Govornici: Ministar finansija dr. Milorad Đorđević i Milutin Stanojević;
10 — Odgovor Ministra poljoprivrede na pitanja Mihaila Krstića, narodnog poslanika, o hitnoj pomoći postradalim od grada u Srezu ražanjskom i temničkom;
Govornici: Ministar poljoprivrede Juraj Demetrović i Mihailo Krstić;
11 — Pitanje Alojzija Pavlića, narodnog poslanika, na Pretsedništvo Narodne skupštine, zašto Ministri ne odgovaraju na interpelacije.
Govornici: Pretsednik dr. Kosta Kumanudi i Alojzij Pavlić;
Dnevni red: 1 — Pretres izveštaja Imunitetnog odbora od 19 juna 1932 godine po predmetima izdavanja sudu narodnih poslanika;
2 — Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o Međunarodnoj konferenciji o fiskalnom režimu stranih automobilskih vozila.
3 — Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o sporazumu Jugoslavensko-Turskom, koji se odnosi na izvoz opijuma.
4 — Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o trgovinskom sporazumu između Kraljevine Jugoslavije i Republike Brazilije.
5 — Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o

konvenciji o regulisanju trgovačkih potraživanja između Kraljevine Jugoslavije i Belgisko-Luksenburške Privredne Unije.

6 — Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o projektu konvencije o naznačivanju težine na velikim koletima koja se prenose lađom.

7 — Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o preporukama o predupređivanju nesrećnih slučajeva pri radu i o preporukama o odgovornosti odnosno sigurnosnih naprava mašina pokretnih mehaničkom snagom.

— Rezolucija Narodne skupštine o prenosu predmeta za rad Narodne skupštine u redovni saziv za 1932/1933 god.

— Ukaz Nj. V. Kralja kojim se zaključuje vanredni saziv.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Otvaram LVI redovni sastanak Narodne skupštine. Izvolite čiti zapisnik prošloga sastanka.

Sekretar Ante Kovač pročita zapisnik LV redovnog sastanka.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima li ko od gospode poslanika kakvu primetbu na zapisnik? (Nema.) Primetbe nema, zapisnik je primljen. Prelazimo na saopštenja.

Sekretar Ante Kovač saopštava: Senat Kraljevine Jugoslavije izveštava Narodnu skupštinu, da je na svom XXXIX redovnom sastanku, održanom 18 oktobra tek. godine, usvojio u celini i bez ikakve izmene upućeni mu Predlog zakona o produženju važnosti Zakona o zaštiti zemljoradnika i o stavljanju na snagu pojedinih propisa Zakona o izvršenju i obezbeđenju.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ovaj izveštaj prima se na znanje. Izvolite saslušati izveštaj Administrativnog odbora.

Sekretar Ante Kovač čita: Administrativni odbor Narodne skupštine podnosi Skupštini na rešenje izveštaj o pregledu skupštinskih računa za vreme od 11 juna do 10 septembra 1932 godine.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Prima li Narodna skupština ovaj izveštaj? (Prima.) Izveštaj Administrativnog odbora je primljen. Prelazimo na interpelacije.

Sekretar Ante Kovač čita: G. Joviša R. Kandić i drugovi, narodni poslanici, upućuju interpelaciju na g. Ministra finansija o isplati kredita Centralnoj kooperativi za izvoz voća;

G. Joviša Kandić i drugovi, narodni poslanici, — upućuju interpelaciju na g. Ministra industrije i trgovine o isplati kredita Centralnoj kooperativi za izvoz voća. (Vidi tekst interpelacija na kraju sednice.)

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ove će se interpelacije dostaviti gg. ministrima. Izvolite saslušati izveštaje gg. Ministara.

Sekretar Ante Kovač čita:

G. Predsednik Ministarskog saveta, — izveštava da je upućene mu poslaničke interpelacije dostavio nadležnim Ministrima na odgovor i to:

Interpelaciju g. Dr. Nikole Nikića i drugova — o hapšenju gradana prilikom parastosa počivšem Stjepanu Radiću — G. Ministru unutrašnjih poslova.;

Interpelaciju g. Dr. Ivana Lončarevića i drugova — o promeni polovine gradskih zastupnika u Gradskom zastupstvu u Zagrebu — G. Ministru unutrašnjih poslova;

Interpelaciju g. Koste Aleksića i drugova — o govoru Voje Lazića na Ubu i hapšenju uglednih gradana iz okoline Uba, — G. Ministru unutrašnjih poslova;

Interpelaciju g. Lovra Kneževića i drugova — o neispravnom radu gradonačelnika Dr. Paje Šuma-

novca u Vinkovcima — G. Ministru unutrašnjih poslova;

Interpelaciju g. Milutina Al. Jevtića i drugova — o uništenju stočne i ljudske hrane u Srezu jadarском — G. Ministru socijalne politike i narodnog zdravlja;

G. Ministar finansija izveštava:

Da će na interpelaciju g. Dr. Milana Metikoša — o oslobođenju od plaćanja školarine učenika čiji su roditelji činovnici a nemaju drugih prihoda osim plate — odgovoriti kad se stavi na dnevni red;

Da će na interpelaciju g. Alojzija Pavličića — o neisplaćivanju prinadležnosti i drugih obaveza Ministarstva vojske i mornarice i Ministarstva saobraćaja, — odgovoriti kad se stavi na dnevni red;

Da će na interpelaciju g. Dr. Ivana Lončarevića i drugova o produženju roka za podnošenje molbi za oslobođenje od poreze — odgovoriti kad se stavi na dnevni red;

Da će na interpelaciju g. Dr. Ignjata M. Tolića — o razrezu poreze Upravne opštine Slatina firmi „Deutsch i Sin“ u Slatini, — odgovoriti kad se stavi na dnevni red.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ovi se izveštaji primaju na znanje. Izvolite čiti odgovore gg. Ministara na usmena pitanja gg. narodnih poslanika. Ima reč Ministar građevina g. Dr. Srkulj da odgovori na pitanje g. Miloša P. Dragovića o izgradnji puta Mačedonci—Sijerinjska Banja—Ravna Banja.

Ministar građevina Dr. Stjepan Srkulj: Gospodine poslaniče, na vaše pitanje o nastavku građenja banovinskog puta Mačedonci—Sijerinjska Banja—Ravna Banja, čast mi je na osnovu podataka primljenih od Banske uprave Vardarske banovine. odgovoriti vam sledeće:

Prema rasporedu koji je izradila Banska uprava put Mačedonci—Sijerinjska Banja—Ravna Banja biće uzet u opravku upotrebom narodne snage. Tehnički elaborat za procecanje varijante na km 2 + 0,13 do km 2 + 405 u predračunskoj sumi od 216.338.— Din izraden je. Izvršenju projekta pristupiće se čim se osiguraju finansijska sretstva.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Dragović da izjavi da li ja zadovoljan odgovorom.

Miloš Dragović: Gospodo, ja sam zadovoljan sa odgovorom g. Ministra građevina, ali moram da konstatujem drugu jednu stvar, a ta je, da se ne vodi računa pri sastavljanju tehničkih elaborata o prešnim potrebama onoga kraja. Tako na primer, prave se veliki predračuni za nove investicije i to u doba kad oni ljudi nemaju ni puta u onom kraju. Prave se predračuni za osiguranje od bujice i poplava, bez obzira što nema za to potrebnih kredita, i materijalnih sretstava. Stoga molim gospodina Ministra, da naredi Tehničkom odeljenju Kraljevske banske uprave u Skoplju, da ono što pre popravi one puteve, jer je tamo saobraćaj neprohodan i onaj svet ne može da se koristi, što utiče vrlo štetno po ceo privredni život onoga kraja.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Ministar građevina da odgovori na pitanje g. Miloša Dragovića o nastavku građenja banovinskog puta Priština—Suvi Bunar—Propaštica. Izvolite čiti gospodina Ministra. (Dr. Nikola Nikić: G. Ministar građevina je najsavesniji Ministar, jer nije ni narodni poslanik, a već odgovara na pitanja narodnih poslanika. — Mali žagor.)

Ministar građevina Dr. Stjepan Srkulj: Gospodine poslaniče, na vaše pitanje o nastavku građenja banovinskog puta Priština—Suvi Bunar—Propaštica do

njegove veze sa već postojećim banovinskim putem Tulare—Lebane—Leskovac, čast mi je odgovoriti vam sledeće:

Od Prištine do km 25 + 790 trasa ovoga puta je dobra, kako u pogledu njegove širine, tako i uspona. Na ovoj deonici potrebna je samo opravka kolovoza, pa da se put osposobi za sve vrste saobraćaja u svako doba.

Od ovoga mesta pa do granice Srezova lapskog i jablaničkog odnosno do granice Moravske i Vardarske banovine, trasa ima suviše velike uspone, koji mestimično dostižu 28%, pa je usled ovoga ova trasa napuštena, i prosečen novi put sa blažijim usponama i širinom od 6 metara. Na novo izrađenoj varijanti saobraćaj se ne vrši, jer još nisu izrađeni mostovi preko Prapoštičke reke, te je saobraćaj upućen starim i vrlo tegobnim putem.

Tehnički elaborat za izradu ovih mostova gotov je, ali Banska uprava Moravske banovine nije mogla obezbediti potrebna sretstva za izvršenje ovih radova.

Banska uprava Vardarske banovine početkom ove godine odobrila je tehnički elaborat za nabavku kamena za opravku deonice ovog puta od Prištine do Prapoštice, ali licitacija nije mogla biti raspisana, dok se ne osiguraju potrebna finansijska sretstva.

Uviđajući važnost ovoga puta naredio sam Banskim upravama u Nišu i Skoplju da nastanu da upotrebom narodne snage u koliko je to više moguće, opravke ovaj put, i isti osposobe za saobraćaj, a da za veštačke radove i objekte obezbede potrebne kredite, čim za to budu imale finansijske mogućnosti.

Predsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Miloš Dragović da odgovori je li zadovoljan odgovorom G. Ministra.

Miloš Dragović: Gospodo, zadovoljan sam odgovorom G. Ministra, samo bih imao da skrenem pažnju na činjenicu, o kojoj ću sad da kažem nekoliko reči. Još rešenjem G. Ministra građevina od 1929 godine, kad su formirane banske tehničke uprave, Ministarstvo građevina je naredilo, da o celom ovome putu vodi računa Tehničko odeljenje Kraljevske banske uprave u Skoplju, iako taj put jednim vrlo minimalnim delom prelazi moravsku dolinu. Već je prošlo pune dve godine, gospodo, kako na tome putu nije ništa radeno. Na tome putu oblasna samouprava potrošila je na mostove i propuste blizu 1.000.000 dinara, koliko uživa dotaciju za održavanje toga puta, a međutim niko ništa na tome putu nije radio dve godine. Ja bih molio stoga G. Ministra građevina, da ne samo naredi Tehničkom odeljenju Kraljevske banske uprave u Skoplju, da obezbedi potreban kredit za opravku toga puta, nego i da striktno vodi računa da se ta naredba i izvršuje. Jer, gospodo, ovaj put je vrlo važna spona između Leskovca i Prištine, i prolazi kroz jedan privredno vrlo bogat kraj, pa je potrebno da se taj put održava stalno u dobrom stanju.

Predsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč G. Ministar šuma i rudnika da odgovori na pitanje narodnih poslanika g. Koste Aleksića i drugova, o nesavesnom radu šumara Lozinskog, i seči državne šume „Cera“ na mestu zvanom „Durina kosa“.

Ministar šuma i rudnika Viktor Pogačnik: Na pitanje g. narodnog poslanika Koste Aleksića i dr. zbog bespravne seče u državnoj šumi „Durina kosa“ u Ceru čast mi je odgovoriti: „Daničiću Radomiru iz Kamenice Srez jadarški, načelnik sreza Jadarškog odobrio je seču u mestu zv. „Durina kosa“ u

granicama državne šume Cera kao u sopstvenom zabranu.

Šumska uprava u Loznici tretirajući to mesto kao državnu šumu zabranila je Daničiću seču i optužila ga za bespravnu goroseču. Državni tužilac u Šabcu pod br. 388-32 po § 96 K. postupka odbacio je prijave povodom čega je Daničić ponovo preuzeo seču u ovom mestu tretirajući to kao svoju svojinu.

Po predlogu Direkcije šuma u Čačku br. 4957-32 rešenjem Ministarstva br. 15.397 od 30 jula tekuće godine, određena je i izaslata komisija na lice mesta. Ova komisija na licu mesta utvrdila je i izvestila, da je mesto zvano „Durina kosa“ sastavni deo državne šume „Cera“ i kao takvo nesumnjivo državna svojina, pa je Daničiću preko nadležnih šumskih organa dalju seču zabranila kao i iznos otsečenih i umetrenih oko 800 prost. metara bukovih drva.

Na osnovu predloga navedene komisije Ministarstva pod brojem 15397 od 30-VII-1932 godine naredilo je Direkciji šuma Čačak da protivu Daničića u smislu datog joj ovlašćenja br. 2591-31 a na osnovu § 1, 53, 54, 96 i 108 Kriv. postupka obnovi krivični postupak za bespravnu seču kao i sa odgovornim šumskim organima postupi po zakonu, a da se konfiskovana drva od oko 800 prost. metara u vrednosti oko 37.341 dinara prodadu u korist države kase.

Kao što se iz prednjeg izveštaja vidi, Direkcija je prema navedenom rešenju Ministarstva i postupila protivu bespravnog gorosečca obnovila krivični postupak — šef uprave premešten je i optužen a tako isto i odgovorno lugarsko osoblje izpremeštano je.

Kao što se iz navedenog vidi državni interesi su blagovremeno bili obezbedeni i seča je bila sprečena, ali je usled pogrešnog obeveštenja sudskih organa seča ponovo od strane Daničića preduzeta, koja je ipak sprečena i sad se čeka sudska odluka.

Napominjem da je pitanje pomenute g. poslanika stavljeno na me 21 jula 1932 godine, a Ministarstvo je po toj stvari već u mesecu junu naredilo izvide.

Molim g. g. na odne poslanike da ovaj odgovor uzmu do znanja.

Konstatujem gospodo narodni poslanici, da je ovo pitanje od strane narodnog poslanika g. Aleksića bilo postavljeno 21 jula, a mesec dana pre toga poveden je postupak i zaštićen državni interes. Molim g. poslanika da ovaj moj odgovor primi na znanje.

Predsednik Dr. Kosta Kumanudi: Reč ima narodni poslanik g. Risto Dokić da izjavi da li je zadovoljan odgovorom G. Ministra.

Risto Dokić: Gospodo narodni poslanici, da se naopako vodi gospodarstvo u našim šumama i rudnicima, to je svima nama, i čitavoj državi i čitavoj Evropi poznato. Sav svet zna da šume i rude ne predstavljaju nacionalno bogatstvo ili da ništa ne vrede, jer ili su u rukama šake Jevreja ili sitnih partijskih spekulanata, koji ih seku i potkradaju. Gospodin Ministar šuma i rudnika našao je za potrebno da odgovori na jednu interpelaciju gde je ukradeno ili namećavano da se ukrade 800 kubnih metara drveta. Neka on pruži svoj durbin, pa neka nam odgovori na one interpelacije gde su u pitanju krađe od miliona kubika. I prema tome kad u sitnim šumama i u malim mestima može da bude ukradeno po 800 kubika, onda verujem, da ne treba da čuvamo šume od onog insekta koji ih podgriza, nego da ih čuvamo

od državnih činovnika šumara, pa na posletku i od Ministara šuma i rudnika. Ja kao potpisnik ovog pitanja ponavljam, da ne treba da čuvamo naše šume samo od potkorenjaka, koji ide pod koren naših šuma i podgriza ih, nego da ih čuvamo i od onih potkorenjaka koji naređuju da se kora ljušti. I te sitne i te krupne krađe mi moramo u interesu naših šuma najoštrije da osudimo. Mi vidimo ovde da je Gospodin Ministar preduzeo korake samo u toliko, što je jednoga činovnika kaznio otpuštanjem. Ni jednog drugog organa svog nije kaznio nekom drugom kaznom, nego premeštanjem, eventualno u bolje mesto, gde će imati više šuma i gde će moći lakše da krađe. Interpelacije koje smo podnosili po ovakvim stvarima, nisu došle na dnevni red, pa da jedanput svi mi budemo načisto: ili će Ministri biti zato da se te stvari ovde pretresu, pa da znamo i mi i on, da li su oni koji čuvaju šumu i oni koji je krađu da li su oni zato da se šume poseku i iskrče ili su za to da se one gospodarski i ekonomski seku. Prema dosadašnjem radu svih Ministara šuma, a i prema radu sadašnjeg Ministra šuma i rudnika, ne verujući u to da će on okrenuti stvari na bolje, ja se ne zadovoljavam datim odgovorom.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Na redu je odgovor G. Ministra šuma i rudnika na pitanje narodnog poslanika g. Milutina Pešića o smanjenju taksa na živopadu svinja u Srezu rasinskom u državnoj šumi Veliki Jastrebac.

Ovo pitanje moramo skinuti sa dnevnoga reda, pošto gospodin poslanik, koji je ovo pitanje postavio, nije ovde prisutan.

Prelazimo na pitanje gospodina Koste Aleksića i drugova na Gospodina Ministra finansija o izvozu suvih šljiva.

Ministar finansija Dr. Milorad Đorđević: Gospodin narodni poslanik Kosta Aleksić i drugovi uputili su mi pitanje:

1) Šta je do sada učinjeno u svrhu obezbeđenja izvoza suvih šljiva, pekmeza i oraha?

2) Jesu li g. g. Ministri voljni blagovremeno olakšati izvoz pomenutih proizvoda, a naročito suvih šljiva za Nemačku na taj način, što će u tu svrhu odmah osloboditi Nemačka, kod nas zamrznuta, takozvana privremeno vezana potraživanja?

3) Šta nameravaju učiniti g. g. Ministri kako bi se izvoznici gornjih proizvoda mogli uspešno koristiti kliringom sa Čehoslovačkom i Austrijom, što danas nije slučaj?

4) Šta je Gospodin Ministar trgovine i industrije preduzeo kako bi naš izvoz suvih šljiva krenuo i za Francusku i druge evropske države, s kojima još nemamo kliring?

Na suprot prošle godine, šljiva je u ovoj godini odlično rodila u našoj zemlji, a naročito u Drinskoj i Dunavskoj banovini. Prinos od suvih šljiva i pekmeza lako može dostići do 100,000.000 dinara, što je za narod u ovim banovinama toliko više potrebno što je žetva pšenice dosta podbacila, a bilo je tuče — grada, štitašta vaš uginula je i sada je samo potrebno naći pijacu, da bi se ekonomska kriza olakšala.

Štampa stalno donosi rezoluciju trgovačkih komora, izvoznčkog udruženja iz Beograda i drugih, iz kojih se rezolucija vidi, da izvoz gornjih proizvoda još nije obezbeđen, i ako je izvozna sezona na pragu. Svakako, zakašnjenje pašće u greh merodavnih faktora.

Pošto američanski rod šljiva i zaliha iz prošle godine iznose deset puta više nego naša proizvodnja suvih šljiva, a pošto moramo iskoristiti vremensko preimućstvo što novom robom dolazimo na tržište, to molimo G. G. Ministre da naše pitanje smatraju hitnim i da nam na isto usmeno odgovore u Skupštini.

Na to pitanje čast mi je odgovoriti sledeće:

1) U cilju olakšanja izvoza našeg svežeg voća suvih šljiva, pekmeza od šljiva, arpadžika, oraha, hmelja, konoplja i vina odobrio sam rešenjem broj II-88058 i broj II-95278 od 26 jula i 11 avgusta t. g. „Službene novine“ broj 177 i 184 od 4 i 12 avgusta t. g.) da se za plaćanje protiv vrednosti pomenutih proizvoda mogu upotrebiti „privremeno vezana“ dinarska potraživanja inostranaca onih zemalja u koje se izvoz svih proizvoda vrši, ako te zemlje nisu u kliringu sa našom državom.

2) Prema ugovorima o kliringu sa Austrijom naplata protiv vrednosti za robu, izvezenu u pomenutu zemlju, mora se vršiti putem kliringa na taj način što se od uplata, koje polažu dužnici iz naše zemlje za račun svojih poverioca u Austriji kod naše Narodne banke isplaćuju oni naši građani — poverioci, čiji su dužnici iz Austrije uplatili svoj dug kod Austrijske Narodne banke.

Pored ovog rešenjem broj II-114328 od 23 septembra t. g. odobrio sam:

„Da Jugoslovenski dužnici mogu svoja dugovanja austrijskim poveriocima bilo u stranoj valuti bilo u dinarima, nastalim od uvoza robe u našu zemlju, plaćati putem privatnog kliringa i to: 80% dugovane sume kupovinom potraživanja jugoslovenskih poverilaca, nastalim od izvoza robe iz naše zemlje u Austriju a po kursu, koji se utvrdi između kupca i prodaveca, s tim, da se ovi poslovi moraju sprovesti preko Berzi u Beogradu, Zagrebu i Ljubljani, a likvidacija istih se ima izvršiti na osnovu dobijenih berzanskih zaključnica kod ovlašćenih banaka, po propisima Pravilnika o regulisanju prometa devizama i valutama.

Ostatak od 20% dugovanja jugoslovenskih dužnika, mora se uplatiti preko ovlašćenih banaka Narodnoj banci Kraljevine Jugoslavije za račun inostranih poverilaca, po kursu utvrđenom sporazumom o kliringu između naše zemlje i Austrije.

Ovim se naređuje kako uvoznicima tako i izvoznicima, da svoje obračune sa inostranim komitentima vrše isključivo preko zvaničnih kliringa, a obračune po privatnom kliringu samo na način gore izložen“.

Po ugovoru pak o kliringu sa Čehoslovačkom dopušta se i privatni sporazum između stranaka, tako da mogu svoja potraživanja likvidirati pored načina predviđenog u pomenutom ugovoru takode i putem t. zv. „Privatnog kliringa“.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Kosta Aleksić.

Kosta Aleksić: Gospodo narodni poslanici, ja sam zadovoljan sa odgovorom Gospodina Ministra samo bih molio Gospodu Ministre, da u buduće vode računa o sklapanju trgovinskih ugovora. Jer u dosadašnjoj praksi tamo su određivana samo gospoda, koja se nisu nikad bavila trgovinom, a nisu nikad određivani trgovci koji imaju za to sprema. Zato bih ja molio Gospodina Ministra da o tome u buduće vodi računa. Inače i ako je ovaj odgovor, kao što vidite, došao dockan, ipak ja se moram odgovorom

zadovoljiti. Mogu samo da kažem da je ove godine određen jedan kontigent od 100 vagona suvih šljiva za Italiju. Ali, gospodo, taj kontigent iskoristili su ljudi koji nisu nikad kupovali suve šljive. Imam jedan slučaj u mom okrugu, u varoši Valjevu, gde je odobreno Milanu Jovanoviću da izvozi za Italiju, koji nikad u životu nije kupovao suve šljive. Ali on je tu svoju dozvolu prodao jednom licu za 5.000 dinara. Ja bih molio Gospodina Ministra, koji sad nije tu, da se to u budućee više ne dešava.

Prešednik D-r Kosta Kumanudi: Ima reč Gospodin Ministar finansija da odgovori na pitanje narodnog poslanika Gospodina Milutina Stanojevića o puštanju slobodnog izvoza sirovih šljiva.

Ministar finansija D-r Milorad Djorđević: Narodni poslanik g. Milutin Stanojević uputio mi je sledeće pitanje:

„Ove godine rodile su šljive vrlo dobro i kvalitet je za sada odličan. Izvoz sirovih šljiva traje najviše 30 dana i za to je potrebno otkloniti sve što će izvozu smetati. Tako, potrebno je da se ukinu sve formalnosti carinske i devizne i pustiti izvoz slobodan. Ako se to ne učini, smanjiće se izvoz sirovih šljiva i pojačaće se proizvodnja suvih šljiva, koja će uticati na cene suvih šljiva i smanjiće železnički prihod. Pod tom pretpostavkom već se prodaju suve šljive niže nego bi trebalo.

Izvolite mi u Narodnoj skupštini odgovoriti možete li izvozu sirovih šljiva učiniti pomenute olakšice“.

Šta je učinjeno kod Ministarstva finansija u cilju da bi se olakšao izvoz, vidi se iz ovoga odgovora gospodinu poslaniku, koji ću pročitati:

„Važeći carinski propisi i formalnosti pri izvozu ne samo da ne pretstavljaju nikakve teškoće, već su doneti isključivo radi olakšanja izvozne trgovine i u cilju zaštite samih izvoznika. Na ime:

1) Izvoz se obavlja najhitnije i u svako doba dana i noći;

2) za robu koja ne plaća izvoznu carinu (kao što je slučaj sa sirovim šljivama) carinjenje se obavlja po usmenoj prijavi;

3) za izvozne ekspedicije koje se vrše po zvaničnoj dužnosti (u ovom slučaju šljiva) carinarnice su dužne primati potrebne dokumente za carinjenje od svakog lica koje joj sa takvom molbom bude obratilo;

4) računi carinskih posrednika (kada se izvoz obavlja preko ovih) stavljeni su pod kontrolu carinarnice u cilju izbegavanja fiktivnih troškova.

Odnosno deviznih propisa za izvoz svežeg voća, za koje osiguranje valute iznosi 100 dinara od 100 kilograma, u važnosti je moje rešenje br. 88058-II od 3 avgusta 1932 god. „da se izuzetno od člana 6 Pravilnika o regulisanju prometa devizama i valutama pravdanje uverenja o obezbeđenju valute za izvoz svežeg voća iz naše zemlje u ovoj sezoni može vršiti potvrdama o naplati protiv-vrednosti izvezenog voća na teret računa „privremeno vezanih“ dinara ove zemlje, u koju se pomenuti izvoz sirovog voća upućuje, ako ta zemlja nije u kliringu sa našom državom. Ova se olakšica odnosi kako na naše izvoznike tako i na strance, koji će neposredno izvoziti sirovo voće iz naše zemlje“.

Prešednik D-r Kosta Kumanudi: Ima reč g. Milutin Stanojević da izjavi da li je zadovoljan odgovorom Gospodina Ministra.

Milutin Stanojević: Ja sam ovo pitanje uputio gospodinu Ministru finansija u doba kada je trebalo rešiti blagovremeno da se uklone sve smetnje za trgovinu izvoza sirovog voća. Ja sam hteo time da javnost bude obavestena kako treba da se ponaša kad bude nastao izvoz šljiva i radio sam na tome da se otklone sve teškoće, jer smo mi mogli da izvezemo velike količine malina, kupina, jagoda i drugog sitnog voća, ali nismo mogli to učiniti zbog ovih formalnosti, pa sam želeo da Gospodin Ministar ukloni sve te teškoće. Da je to učinjeno na vreme, mi smo mogli uzeti samo za maline nekoliko stotina hiljada dinara.

Što se tiče kliringa, ovako kako je Gospodin Ministar objasnio, nije baš potpuno mogao da zadovolji trgovinu. Trgovina je tražila globalan kliring, a ne da se za svaku pošiljku traži dozvola od Narodne banke za izvoz. Trgovina je tražila globalan kredit od 5 ili 10 miliona, tako da se može da izvrši organizacija toga posla i da onaj koji ima da izveze za 5 ili 10 miliona ne mora da ide svaki put da traži od Narodne banke dozvolu za izvoz.

Ja nalazim da je to i sada potrebno i da bi sve te veze kliringa trebalo otkloniti, jer pre rata, dok se Ministarstvo nije mešalo u trgovinu, trgovina je i išla kako valja, a od kada se počelo Ministarstvo mešati, trgovina ne valja. Prema tome bi bilo dobro da se ukinu sve te formalnosti, Zabluda je jedna, čak se i računski može utvrditi, da nam kliring nije doneo nikakvu korist. Jer, vidite, dok Narodna banka plaća 10% i 20% više ačije nego je kurs, u čaršiji se plaća 20 i 30% više. Znači da je taj posao postao rentabilan i da su širom otvorena vrata špekulacijama i švercu. Kad je takva stvar, da Narodna banka ne može dobiti sve devize koje treba, onda je najbolje pustiti slobodnu trgovinu, i onda ćemo imati više deviza u zemlji. Inače sam sa odgovorom Gospodina Ministra zadovoljan.

Prešednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Ministar poljoprivrede da odgovori na pitanje narodnog poslanika g. Mihaila Krstića o hitnoj pomoći postradalima od grada u Srezu ražanjskom i temniškom.

Ministar poljoprivrede Juraj Demetrović: G. narodni poslanik Mihailo Krstić uputio mi je pitanje u kome traži da se da državna pomoć za pojedine opštine u Srezu ražanjskom i temniškom postradalima od grada. U svome pitanju g. Narodni poslanik Krstić iznosi to, da je u sličnim slučajevima data znatnija novčana pomoć iz državne kase u krajevima preko Save i Dunava i traži da se podjednako postupa i u njegovim srezovima i to dva administrativna i jednom izbornom. To svoje pitanje poslanik g. Krstić formuliše ovako: Pita da li je istina ovo što je naveo, i traži da se što pre obrazuje komisija za naknadu postradalima od grada, i pita me da li sam voljan da obezbedim kredit u cilju pomoći postradalima od grada u označenim opštinama.

Kako je g. narodni poslanik ovim svojim pitanjem dodirnuo jedno vrlo krupno pitanje iz života našeg jugoslovenskog seljaka, a znam da se mnoga gospoda poslanici, upravo svi poslanici interesuju tim pitanjem, ja ću u svome odgovoru stoga biti opsežan, naročito stoga što su mnoga gospoda narodni poslanici dolazili kod mene, tražeći pomoć za srezove i opštine gde je narod postradao od grada, a mnogi poslanici uputili su mi pitanja na koja su tražila pismeni odgovor, i ja sam im taj pisani odgovor dao, jedino usmeni odgovor tražio je g. Krstić i ja ću tim pitanjem da se pozabavim opsežnije i dam potrebna obavještenja.

Gospodo narodni poslanici, kraj toliko drugih nevolja i zala koje je naš zemljoradnik ove godine imao, on je pretrpeo i velike štete od grada. Ja u svome budžetu nisam predvideo nikakva sretstva za davanje pomoći licima postradalim od grada, što je sasvim razumljivo, jer isto nosi karakter socijalne pomoći, ali pored toga, ja sam stao na gledište da je tu pomoć potrebno dati na drugi način, a to je u formi beskamratne pozajmice za seme i naredio sam da se pomoć da prvenstveno licima postradalim od grada. U tu svrhu ja sam dodelio 3 miliona dinara iz poljoprivredne zaklade i doznačio sume banskim upravama, tako da je od toga Moravska banovina dobila 300.000 dinara. Osim toga u Ministarstvu poljoprivrede nalazi se jedan semenski fond od 2 miliona dinara, u sumi od okruglo 2.000.000 dinara. Taj fond je bio zbiran sa teritorije Srbije i taj je fond razdeljen isključivo na banovine u kojima se nalaze pojedini srezovi iz Srbije. Na taj način je Moravska banovina dobila za svoj semenski fond jednu dalju sumu od okruglo 500.000 dinara. Prema tome, gospodo, vidite da se je postupalo sasvim pravilno; postupalo se tako da je raspoloživih 5.000.000 dinara dodeljeno banskim upravama da one daju beskamratne pozajmice s tim da ono što bude vraćeno ide u odnosan banovinski semenski fond. Nikakve specijalne pomoći nisu davane u krajevima preko Save i Dunava. Postupalo se svuda jednako i svuda potpuno pravilno.

To je u koliko se tiče moje nadležnosti u pogledu davanja pomoći. U koliko bi se radilo o pomoći koja bi imala karakter socijalne pomoći za ishranu itd., to je nadležnost G. Ministra socijalne politike. Ja priznajem da su ta sretstva vrlo mala prema potrebi i prema šteti koja je naneta našem zemljoradniku. Gospodo, dovoljno je da vam kažem to, da prema obaveštenjima koje sam primio u Ministarstvu poljoprivrede ukupna šteta od grada dostiže sumu od prilike 100.000.000 dinara. Ako uzmemo u obzir sve štete koje smo imali ove godine od grada, skakavaca i od rde, onda prema procenama koje meni stoje na raspoloženju, ta šteta dostiže jednu milijardu i sto miliona dinara. Prema tome, gospodo, vidite da se samim pomoćima taj problem ne može rešiti, jer se ne dadu namaknuti potrebna sretstva. Ja sam tražio potrebna sretstva u smislu ovoga cilja, ali na žalost nije bilo mogućnosti da dobijem potrebne kredite. Međutim, gospodo, ja ću ovu prigodu da iskoristim zato, da vas obavestim kako taj problem stoji u pogledu rešavanja ovoga na drugi način, t.j. ovaj se problem daje samo rešiti na bazi obezbeđenja od grada i zato ću da vam prikažem u kome se stadiju nalaze radovi na obezbeđenju od grada u našoj zemlji.

Prvi specijalan Zakon o obezbeđenju useva i plodova od grada kao jedinstven za celu državu bio je donet 31 jula 1923 godine. Ovim se zakonom predviđalo osnivanje po jednog zavoda za obezbeđenje od grada za svaku političku oblast, kojom je imao upravljati oblasni odbor pored ostalih svojih poslova. Taj Zakon donet je pre nego što su bile organizovane oblasti, te nešto zbog toga, a nešto zbog drugih nepotpunosti i neodređenosti u njemu našao je primene svega u jednoj bivšoj Primorsko-krajinjskoj oblasti, gde je bilo zavedeno obavezno obezbeđenje useva od grada sa paušalnim ulogom po 5 dinara od katastralnog jutra. Taj zakon ukinut je Zakonom o unapređenju poljoprivrede od 1929 godine.

10 februara 1931 godine donet je drugi Zakon i to o obaveznom obezbeđenju useva i plodova od grada,

koji se sastoji iz svega tri člana, od kojih dva najvažnija glase:

Čl. 1. Ovlašćuje se Ministar poljoprivrede da po predlogu banovina, a za pojedine banovine uredbom propiše obavezno obezbeđenje useva i plodova od grada i razrezivanje troškova oko obaveznog obezbeđenja na svakog vlasnika i posednika (pritežaoaca) i to u vidu paušalnog uloga (osiguranine) po jedinici obrađene površine;

Čl. 2. Pravilnik za provođenje obaveznog obezbeđenja i za provođenje razrezivanja troškova obezbeđenja izdaće svaki Ban za područje svoje banovine.

Pravilnik kao i izmene pravilnika moraju biti odobrene od Ministra poljoprivrede.

Obavezno obezbeđenje može se provesti tek kada taj Pravilnik bude obnarodovan.

Obezbeđenje useva i plodova od grada po ovome Zakonu ima dakle da bude obavezno, ulog se ima plaćati paušalno po jedinici površine, a organizaciju i provođenje obezbeđenja imaju da urede posebnim uredbama i pravilnicima same banovine no s tim da takve uredbе i pravilnike ima prethodno da odobri Ministar poljoprivrede.

Mogu da vas izvestim, gospodo, da je do sada odobreno 6 uredbа za šest banovina i to za Primorsku, Dunavsku, Drinsku, Vrbasku, Moravsku i Vardarsku banovinu. Nisu još izradile niti poslale svoje predloge za uredbе o obaveznom obezbeđenju tri banovine i to Savska, Zetska i Dravska banovina.

Ja sam pozvao i te banovine da što pre izrade svoje predloge kako bih ja mogao na osnovu njih propisati uredbе za obavezno obezbeđenje od grada u njima.

U ovoj godini nije moglo da se zavede obezbeđenje iz tehničkih razloga, jer ceo posao obezbeđenja je posao širokih razmera, koji traži prethodnu dublju pripremu, ali se nadam da će se ono u idućoj godini moći zavesti u celoj našoj državi, na čemu ću i sam nastojati.

Po malo čas pomenutom Zakonu o obaveznom obezbeđenju banovinama je ostavljeno na volju da obezbeđenje, useva i plodova izvode uz ostalu banovinsku administraciju ili pak da stvore od obezbeđenih, zadругu za obezbeđenje useva i plodova od grada koja bi sama, a pod kontrolom banovinskih vlasti, sprovodila obezbeđenje. Većina banovina su usvojile organizaciju i sprovođenje obezbeđenja u svojoj režiji dok je jedna i to Primorska banovina, usvojila zadružni oblik obezbeđenja.

Dobro je uostalom da se oprobaju razni oblici organizacije za sprovođenje obezbeđenja od grada, u toliko pre što je napred pomenuti Zakon ostavio široko polje raznim kombinacijama, koje se u tom pogledu mogu činiti.

U uredbama za obezbeđenja useva i plodova od grada, koje sam već odobrio i koje su štampane u „Službenim novinama“ mogli ste zapaziti da se obezbeđenje ima sprovoditi (izuzev kod Primorske oblasti) uz ostalu banovinsku administraciju s tim, što bi jedan banovinski odbor koji se obrazuje u glavnom od banovinskih činovnika i pretstavnika poljoprivrednih organizacija, koje postavlja ban, rešavao o svima važnijim poslovima obezbeđenja određivao uloge po jedinici obrađene površine, naređivao isplate otšteta, predlagao budžet itd. Opštine bi vodile knjige zaduženja i naplate uloga koji bi se imali plaćati unapred pre padanja grada. Procenu štete vršile bi komisije, u koje bi ušli sreski poljoprivredni referenti sa po dva člana opštinskog poljoprivrednog odbora dotične opštine, a rad tih

komisija proveravale bi revizione komisije, koje će određivati ban. Spiskove sa procenom štete pregledao bi i odobravao banovinski odbor; on bi predlagao da se štete srazmerno smanje, ako bi uložili bili nedovoljni da ih pokriju u ukupnosti. Viškovi neiskorišćenih uloga išli bi u rezervni fond, koji bi se imao upotrebiti za isplatu šteta u izvanredno gradobitnim godinama itd.

I ako se obavezno obezbeđenje od grada retko praktikuje — mi ćemo biti prva država u Evropi koja ćemo ga imati — ipak, ako se ono bude racionalno sprovodilo i ako ga budu i država i banovine pomagale, smatram, da će uz relativno male žrtve, koje će činiti poljoprivrednik za njega, biti korisno i po poljoprivrednike i po celu državu.

Sve mere su, kao što vidite, preduzete da se Zakon od 10 februara 1931 godine privede u delo, pa se nadam da će se u idućoj godini poljoprivrednici moći sami pomoći, ne tražeći da ih država i banovine pomažu kad im grad useve potuče.

Gospodo narodni poslanici, ja sam smatrao da je potrebno obzirom na veliki interes, koje to pitanje izaziva u Narodnoj skupštini, da vam dam opširnija obaveštenja kako šta stvar stoji, šta se radi, šta se sprema, i koji su izgledi da se to pitanje na pravilnoj bazi reši za u buduće. (Odobranje.)

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Mihailo Krstić.

Mihailo Krstić: Što se tiče odgovora g. Ministra potpuno sam zadovoljan, ali g. Ministar u početku svoje reči dotakao se i izgleda da sam ja u pismu koje sam uputio g. Ministru aludirao na krajeve preko Save i Dunava. Hoću da se ispravi i da kažem da mi je bila namera dobra kada sam to napisao da uzmem za primer te krajeve koje takođe u tom međuvremenu zadesila nesreća i kao primer istakao sam te krajeve. Zato molim g. Ministra da ne razume rđavo da sam hteo da odvajam na krajeve sa ove strane Save i Dunava i na krajeve preko Save i Dunava. Namera mi je bila dobra i nisam hteo da se jednima čini više a drugima manje. Ali namera mi je bila dobra i hteo sam radi primera da se pozovem na te krajeve, inače sam zadovoljan odgovorom G. Ministra.

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Ima reč g. Alojzij Pavlič, da uputi jedno pitanje na Predsedništvo Narodne skupštine.

Alojzij Pavlič: Gospodo narodni poslanici, danas se zavišava vanredni saziv Narodne skupštine, koja je bila binana 8 novembra prošle godine. Šta smo postigli? Istorija će utvrditi, da se veoma malo učinilo a da se puno eksperimentisalo i da je bolje bilo prije 8 novembra pod vladom g. Predsednika Pere Živkovića (Uzvići: Živeo Pera Živković) kada nije bilo Narodne skupštine. Ja ne mogu da čutim i zbog toga sam stavio kratko pitanje na Predsedništvo Narodne skupštine na osnovu čl. 49 zašto, prema čl. 68 Ustava i § 77 Zakona o poslovnom redu, gospoda Ministri ne odgovaraju na interpelacije g. g. narodnih poslanika? Ali danas smo videli da odgovaraju. Odgovorio je g. Pogačnik, G. Ministar finansija a nekoji Ministri ne dolaze na sednicu (Nikić: Nema ni jednog! Gde su Ministri?) i ne odgovaraju, osobito G. Ministar prosvete, D-r Kojić. Poznato je da prema Ustavu odgovaraju legalno samo Nj. V. Kralju, a moralno odgovaraju i Narodnoj skupštini i svima državljanima Jugoslavije, jer su Ministri ne samo Nj. V. Kralja, Ministri su i naroda. Zašto ne dolaze ovamo?!

Osobito G. Ministar Kojić zašto čuti?! (Boji se nas!) Sve interpelacije, koje sam podneo, podneo sam iz dobrih namera; da se nepravde isprave, a do danas konstatujem, da ni jedan Ministar nije odgovorio ni na jednu moju interpelaciju. Zbog toga ja Ministra prosvete optužujem pred Nj. V. Kraljem, optužujem pred čitavom našom javnošću i tražim, da ne čuti i da ovamo dolazi, da odgovori i da se nepravde odmah poprave. (Predsednik zvoni).

Kadar sam da tvrdim, da niko ne šteti autoritetu i ugledu države više nego jedan Ministar i njegovi organi koji zloupotrebljavaju njegovu vlast i čine nepravde. Osobito Ministarstvo prosvete izvelo je redukciju i penzionisanje nastavnika na srednjim školama na način koji vapije do neba. Penzionisalo je i reduciralo je najbolje pedagoge, koji nisu svršili puno godina službe, koji su bili dobrovoljci, koji su uz režim, koji su članovi sokola, koji su išli na izbore. Da napomenem g. profesora Bajžela, direktora Zupana, Direktora D-r Lončara, i nebrojeno drugih. Tražili smo, da se ove nepravde poprave, a sve do danas uzalud. Glavna kontrola i Državni savet poništili su odluke Ministarstva prosvete, a ništa se ne učini, da se ovo nepravedno penzionisanje i reduciranje ispravi. Ovi ljudi ne primaju ni penziju ni dodatak na službu, a to je velika nepravda. Mi svi poslanici, sve kolege treba, da smo zajedno i da tražimo da g. d-r Kojić Ministar još danas demisionira. (Predsednik d-r Kosta Kumanudi zvoni). (Pljeskanje, koje dugo vremena traje).

Politika koju sprovodi g. d-r Kojić štetna je i za novu državnu partiju, štetna je za državu, štetna je za mir i poredak u državi. (Predsednik zvoni). Zbog toga tražim, da g. Ministar Kojić u ime pravde i ljubavi prema državi i Kralju još danas demisionira.

Gospodo narodni poslanici, naš lep pozdrav važi i nama: Pomozi Bog junaci, Bog ti pomogaol Budimo junaci, sinovi smo ovih predaka, koji su se iskrvavili za slobodu i ujedinjenje naše. Kažimo uvek istinu. Tražimo pravdu. Progonimo nepravdu svuda i kažimo uvek istinu i gospodi Ministrima. Zato smo poslanici. Time najbolje služimo Kralju, Otadžbini i slobodi.

Protiv g. Ministra Kojića, mogu da kažem, je preko 200 poslanika, zato treba on da povuče konzekvence i da demisionira, i neće biti toliko nezadovoljstva i prigovora među poslanicima, među nastavnicima i našim narodom.

Još danas kazao je g. Kojić mome uvaženom drugu u lice: Neću da učinim, ma, da znam da je sve tačno i neću da izadem u susret, i kazao je za jednoga mog druga, koji je bio uvek odličan na Univerzitetu i koji je samo na denuncijacije bio otpušten, kazao je meni, neću da vam odgovorim pismeno nego usmeno, a danas nije tu, da odgovori.

Isto tako tražim da nam Predsedništvo Narodne skupštine preko G. Ministra finansija da odgovor: Zašto pada naš dinar tako rapidno, zašto se grade u Beogradu toliko nove zgrade, a svuda ima toliko stanova za izdavanje. Zašto je juče bila „Pravda“ konfiskovana i šta misli Kraljevska vlada da učini za besposlene, za njihovo obezbeđenje preko zime? Prema rečima blagopokojnog Kralja Petra Oslobođioca: „Slobode nema nikad dosta“, tražim pravu slobodu. Tražim Vladu i Ministre energičnog rada i poštovanja svih Zakona i Ustava osobito. Prvi tre-

baju da poštuju zakone i ustav g. g. Ministri, jer mi, koji smo čisti Jugosloveni; koji nismo ni Poturice, ni Frankovci, ni mađaroni, ni nemškutari, smo Bogu deca, Otadžbini sinovi, a nikomu sluge. Ni komu robovi, najmanje Ministru, koji čini nepravde, i zato tražim da odmah demisionira.

Živeo Kralj i slobodna Jugoslavija!

Pretsednik Dr. Kosta Kumanudi: Narodni poslanik g. Pavlič nije postupio korektno. On je uputio Pretsedništvu jedno pitanje, koje se Pretsedništva ne tiče i optužuje jednog Ministra koji nije prisutan. (*Dr. Nikola Nikić:* Zašto nije? Nikada ga nema!)

Istina je, gospodo, da se interpelacije imaju pretresati u istom sazivu, ali ako one nisu pretresane u istom sazivu, to ne znači da je ugašeno pravo narodnih poslanika da ponove svoje interpelacije i pitanja. Ja molim gospodu narodne poslanike, koji nisu dobili odgovora u ovom sazivu, da obnove svoje interpelacije i pitanja i narednom sazivu. Uveren sam, a mislim da mogu i da tvrdim, da će obnovljene interpelacije biti stavljene na dnevni red odmah u početku novog saziva Narodne skupštine. (*Dr. Nikola Nikić:* A g. Popović je izjavio da će biti stavljene odmah u ovom sazivu!)

Prelazimo na dnevni red: Pretres Imunitetnog odbora o zahtevu g. Ministra pravde za produženje krivičnog postupka protivu gg. narodnih poslanika. Ima reč izvestilac g. Radovan Jeftić.

Izvestilac Radovan Jeftić pročita izveštaj Imunitetnog odbora koji glasi:

NARODNA SKUPŠTINA

Kraljevine Jugoslavije

IMUNITETNI ODBOR

Br. 41

10 juna 1932 godine
u Beogradu

NARODNOJ SKUPŠTINI

BEOGRAD

Imunitetni odbor primio je preko Pretsedništva Narodne skupštine zahteve g. Ministra pravde za produženje krivičnog postupka protivu gg. narodnih poslanika i to:

Stjepana Šiftara za delo iz § 301. K. z. a po tužbi Dr. Ivana Blaževca;

Hasana Toromanovića za delo iz § 301 K. z. a po tužbi Alije Pozdereca;

Vlade Malančeca za delo iz § 334 K. z. a po tužbi Milke Perić;

Stjepana Šiftara za delo iz čl. 52 Zakona o štampi, a po tužbi Miroslava Duška;

Milutina Krstića za delo iz § 302 K. z. a po tužbi Ante Babića;

Milana Mravlje, za delo iz čl. 52 Zakona o štampi a po tužbi Ivana Župančića;

Milivoja D. Isakovića za delo iz čl. 54 u vezi sa čl. 60 Zakona o štampi, a po tužbi Glavnog saveza srpskih zemljoradničkih zadruga;

Milana A. Živanovića za delo iz čl. 52 u vezi čl. 54 i 60 Zakona o štampi a po tužbi Glavnog saveza srpskih zemljoradničkih zadruga;

Tome Fidančevića, za delo iz § 125 K. z. a po tužbi Epaminonde Tomčevića;

Dimitrija On. Popovića za delo iz § 302 K. z. a po tužbi Mihajla Krečkovića;

Dr. Nikole Nikića za delo iz §§ 302 i 139 K. z. a po tužbama Mihovilja Markića i Ivana Frkovića;

Milana Mijića za delo iz § 297 K. z. a po tužbi Spasoja Mladenovića.

Na VIII svojoj sednici održanoj na dan 10 juna 1932 godine Imunitetni odbor je rasmotrio sve gore pomenute predmete i ceo optužni materijal, pa mu je čast, na osnovu čl. 74 Ustava i § 110 Zakona o poslovnom redu u Narodnoj skupštini predložiti Narodnoj skupštini sladeće:

I

Da se po predmetima Stjepana Šiftara, Hasana Toromanovića, Vlade Malančeca, Stjepana Šiftara (II), Milutina Krstića, Milana Mravlje, ne odobri produženje krivičnog postupka, pošto Odbor, prema prirodi inkriminiranih dela, ne nalazi da bi produženje krivične istrage bilo opravdano.

II

Da se predmeti Milivoja Isakovića i Milana Živanovića vrata sudovima na postupak s pozivom na drugi odeljak člana 74 Ustava, u smislu koga se, za ovakve slučajeve, ne traži prethodno odobrenje, i.

III

Da se po predmetima Dr. Tome Fidančevića, Dimitrija On. Popovića, Milana Mijića i po oba predmeta Dr. Nikole Nikića odobri produženje krivičnog postupka. Po predmetima g. Nikića, g. Hadži-Dimitrijević odvajaju mišljenje.

Imunitetnom odboru je čast dostaviti Narodnoj skupštini ovaj izveštaj, s molbom da ga u svemu izvoli usvojiti.

Odbor je odredio za izvestioce po ovim predmetima gg. Radovana Jevtića i dr. Ljudevita Auera narodne poslanike.

10 juna 1932 godine
u Beogradu

Pretsednik
Imunitetnog odbora
Dr. Milan Sekulić, s. r.

Za sekretara

Milan Božić, s. r.

Članovi:

Hadži-T. Dimitrijević, s. r., Jovo Jovanović, s. r., Rad. Jevtić, s. r., Dr. Stipo Knežević, s. r., M. P. Jevtić, s. r.

Potpredsednik Dragutin Karlo Kovačević: Prima li Skupština tačku 1 ovog izveštaja, koja glasi: „Da se po predmetima Stjepana Šiftara, Hasana Toromanovića, Vlade Malančeca, Stjepana Šiftara (II), Milutina Krstića, Milana Mravlje ne odobri produženje krivičnog postupka, pošto Odbor, prema prirodi inkriminiranih dela, ne nalazi da bi produženje krivične istrage bilo opravdano“.

Ko je protiv neka ustane, a ko je za neka sedi. (Većina sedi.) Većina sedi i time je ova tačka primljena.

Prelazimo na glasanje po tački 2, koja glasi:

„Da se predmeti Milivoja Isakovića i Milana Živanovića vrata sudovima na postupak s pozivom na drugi odeljak čl. 74 Ustava, u smislu koga se, za ovakve slučajeve ne traži prethodno odobrenje“.

Prima li Skupština tačku 2? Ko je protiv neka

ustane, a ko je za neka sedi. (Većina sedi.) Većina sedi, i time je tačka 2 primljena.

Prelazimo na tačku 3, koja glasi:

„Da se po predmetima Dr. Tome Fidančevića, Dimitrija On. Popovića, Milana Mijića i po oba predmeta Dr. Nikole Nikića odobri produženje krivičnog postupka. Po predmetima g. Nikića, g. Hadži-Dimitrijević odvaja mišljenje“.

Prima li Skupština tačku 3? Ko je protiv neka ustane, a ko je za neka sedi. (Većina ustaje.) Većina je ustala i time je tačka 3 odbijena.

Gospodo narodni poslanici, dajem 10 minuta odmora za dogovor o izboru odbora koji su na dnevnom redu.

(Posle odmora)

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Nastavljamo sednicu. Podneta je svega jedna lista i molim gospodina sekretara da pročita listu odbora za proučavanje zakonskog predloga o Međunarodnoj konvenciji o fiskalnom režimu stranih automobilskih vozila.

Sekretar Dr. Dragoljub Jevremović čita: Članovi: Šega Ferdo, Perko Dragutin, Šnajdar Franjo, Hanžek Dr. Lavoslav, Savić Arandel, Milošević Mladen, Sekulić Milan, Teodorović Vojislav, Nikić Feodor, Banjac Ljubomir, Praljak Nedeljko, Ninković Tripko, Kešeljčević Dr. Nikola, Čuković Milan, Kadić Husejin, Aleksić Kosta, Simović Aleksandar, Veljković Veljko, Fotirić Arsa, Čipušević Metodije, Stane Rape, Anton Cerer.

Za zamenike: Grubanović Milan, Hajdinjak Anton, Alojz Drmelj, Milorad Simić, Sava Savić, Đokić Rista, Stamenko Stošić, Bora Hristić, Dušan Antonijević, Vladimir Šiljegović, Pero Grajić, Andra Kujundžić, Milan Radonjić, Dr. Petar Nuić, Milan Živanović, Ješa Vidić, Vlad. Đorđević, Dimitrije Vujić, Šaćir Alić, Mita Isaković, Đuro Marjan, Ivan Radić, Dušan Ivančević, Ante Adić.

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Prima li Narodna skupština predloženu listu? (Prima.) Objavljujem, da je Narodna skupština primila predloženu listu.

Prelazimo na drugu tačku dnevnoga reda: Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o sporazumu jugoslovensko-turskom, koji se odnosi na izvoz opijuma. Molim gospodina sekretara da pročita listu, pošto je ovde podneta samo jedna lista.

Sekretar Dr. Dragoljub Jevremović čita: Za članove: Jovan Andrija, Nikola Hribar, Dr. Julijan Rorbaher, Dr. Vladimir Malančec, Vlada Miletić, Milorad Milutinović, Dr. Mirko Ivandekić, Dr. Toša Rajić, Dr. Mladen Lisavac, Stevan Budišin, Salih Baljić, Milutin Jelić, Svetislav Hodera, Dr. Slavko Pištelić, Simo Marjanac, Vasilije Trbić, Dr. Dragoljub Jevremović, Dr. Dragutin Kostić, Dr. Đuro Ostojić, Alija Selmanović, Jovan Mitrović, Ivan Prekoršek, Rasto Pustolslemšek.

Za zamenike: Dr. Karlo Gajšek, Anton Kline, Milan Petković, Milan Božić, Đulaga Dervišić, Mita Dimitrijević, Mihajlo Kalamatijević, Dimitrije Beširević, Boško Zeljković, Stjepan Maksimović, Filip Cernović, Radovan Brušija, Dr. Rako Janko, Dr. Slavko Šećerov, Dr. Branko Nikolić, Aleksandar Jovanović, Dr. Živan Lukić, Đoko Jovanović, Aleksandar Dodić, Milan Dobrovoljac, Milivoj Stepanov, Dr. Milenko Marković, Dr. Milan Stijić.

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Prima li Narodna skupština predloženu listu? (Prima.) Objavljujem, da je predložena lista primljena.

Prelazimo na tačku 3 dnevnoga reda: Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o trgovinskom sporazumu između Kraljevine Jugoslavije i Republike Brazilije. Pošto je podneta svega jedna lista, molim gospodina sekretara, da je pročita.

Sekretar Dr. Dragoljub Jevremović čita: Članovi: Dr. Živko Petričić, Dr. Uroš Trbojević, Stjepan Šiftar, Pavao Matica, Jovan Vojnović, Nikola V. Stajković, Ilija Savković, Živojin Jeremić, Bunović Milan, Miloš Katić, Ante Mastrović, Dr. Filip Lazarević, Miloje Sokić, Pero Grajić, Milan Mijić, Mita Dimitrijević, Dragutin Stanojević, Hadži-Todor Dimitrijević, Dr. Milorad Kostić, Omer Kajmaković, Mihajlo Jeftić, Dr. Bogumil Vošnjak, Anton Krejčić

Za zamenike: Dako Makar, Josip Benko, Marko Mašić, Mihajlo Đurić, Vukašin Spasović, Krsta Strezović, Teodosije Lazarević, Jordan Babamović, Stjepan Maksimović, Branko Drljača, Dr. Sava Radonjić, Branko Čorbić, Spiro Paranos, Ilija Mihajlović, Oto Dr. Gavrilović, Mil. Perić, Dušan Živojnović, Mirko Urošević, Arandel Nikodijević, Petar Nuić, Josip Stažić, Iso Bogdanović, Dr. Ivo Elegović.

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Prima li Narodna skupština predloženu listu? (Prima.) Objavljujem, da je predložena lista primljena.

Prelazimo na tačku 4: Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o Konvenciji o regulisanju trgovačkih potraživanja između Kraljevine Jugoslavije i Belgijsko-Luksemburške privredne unije. Pošto ima svega jedna lista molim gospodina sekretara da je izvoli pročitati.

Sekretar Dr. Dragoljub Jevremović čita: Za članove: Boža Glavički, Lazar Kuzmanović, Matija Maceković, Dr. Mirko Došen, Dr. Stjepan Bačić, Dr. Šime Prša, Dr. Svetislav Popović, Dušan Popović, Branko Avramović, Vladimir Krstić, Dr. Franjo Gospodnetić, Dr. Savo Radović, Strahinja Borisavljević, Dr. Branko Barać, Risto Krstanović, Aleksandar Bukvić, Nikola Marković, Mladen Veličković, Milorad Marković, Vladimir Stanišić, Čedomir Zaharić, Lovro Petovar, Albin Koman.

Zamenici: Vjekoslav Špindler, Joviša Kandić, Uroš Nedeljković, Jovo Princip, Dr. Stevan Vasiljević, Todor Tonić, Milutin Krstić, Branko Drljača, Dr. Bogdan Vidović, Vojko Kurtović, Dr. Stjepo Knežević, Vlad. Spahić, Radovan Jeftić, Joca Selić, Milovan Grbić, Dr. Gavro Santo, Dr. Dragutin Perko, Ante Kovač, Dr. Milan Metikoš, Nikola Sokolović, Mihajlo Krstić, Dragić Šelmić, Ivan Urek.

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Prima li Narodna skupština predloženu listu? (Prima.) Objavljujem da je predložena lista odbora primljena.

Prelazimo na tačku 5 dnevnoga reda: Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o projektu Konvencije o naznačivanju težine na velikim koletima, koja se prenose ladom. Podneta je svega jedna lista, i molim gospodina sekretara da je pročita.

Sekretar Dr. Dragoljub Jevremović čita: Za članove: Dr. Vjekoslav Miletić, Milan Radonjić, Stjepo Knežević, Sima Krstić, Hasan Toromanović, Aleksandar Aksentijević, Jovan Dovezenski, Petar Marković, Milorad Simić, Milinko Milutinović, Hazim Čohadžić, Jakov Zemljić, Ivan Lončar, Đoka Matić, Radenko Saračević, Mihailo Živančević, Dr. Ranko Njamcul, Stanko Lončar, Josip Stažić, Dr. Oto Gavrančić, Dr. Matej Perić, Dr. Stevan Vasiljević, Dr. Bogić Vukičević.

Za zamenike: Životije Jeftić, Milan Topalović, Dr. Milovan Grba, Milan S. Dobrović, Stanko Trkulja, Viktor Fizir, Stevan Kačanski, Stevan Ćirić, Đorđe Parabuški, Ljubiša Trifunović, Milan Mravlje, Albin Koman, Milan Popović, Risto Đokić, Đulaga Dervišić, Jovo Jovanović, Vladimir Šiljegović, Andrija Kujundžić, Gavro Milošević, Dr. Marko Kožulj, Stamenko Stošić, Hadži-Todor Dimitrijević, Veljko Veljković.

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Prima li Narodna skupština predloženu listu? (Prima.) Objavljujem da je Narodna skupština primila predloženu listu.

Prelazimo na tačku 6 dnevnoga reda: Izbor odbora za proučavanje zakonskog predloga o preporukama o predupređivanju nesrećnih slučajeva pri radu i o preporukama o odgovornosti, odnosno sigurnosnih naprava, mašina pokretanih mehaničkom snagom. Pošto je predložena svega jedna lista, molim g. sekretara da je izvoli pročitati.

Sekretar Dr. Dragoljub Jevremović čita: Za članove: Dimitrije Popović, Dobrosav Jovičić, Hadži-Ljuba Patrnogić, Josip Antunović, Živko Danilović, Jovo Jovanović, Vojko Kurtović, Branko Ćorbić, Franjo Markić, Vitomir Vidaković, Jakov Tomić, Dr. Ljudevit Pivko, Ing. Franjo Pahernik, Milovan Lazarević, Milan Radonjić, Aleksa Obradović, Dr. Stefan Kraft, Ferdo Šega, Dr. Ante Kuntarić, Dr. Đuro Leušić, Dr. Ljudevit Auer, Jovan Misirlić, Dr. Milan Stojković.

Za zamenike: Živojin Stefanović, Mihailo V. Krstić, Dr. Milenko Marković, Dr. Ignjat Tolić, Dr. Stjepan Bačić, Nikola Hribar, Dr. Svetislav Mihailović, Dr. Fedor Nikić, Dr. Negosim Živković, Otmar Reseli, Dr. Stane Rape, Anton Cerer, Joviša Kandić, Milinko Milutino-
vić, Alija Selmanagić, Tripko Ninković, Gavro Milošević, Simo Marjanac, Maksim Tešić, Mustafa Mulalić, Veljko Veljković, Milutin Krstić i Jeftimije Popović.

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Prima li Narodna skupština i ovu predloženu listu? (Prima) Predlog je primljen.

Pošto je dnevni red iscrpen, izvolite čuti jednu rezoluciju.

Sekretar Dr. Dragoljub Jevremović čita: Predlažem Narodnoj skupštini sledeću

REZOLUCIJU

Narodna skupština odlučuje:

Da se ponesu u redovan saziv Narodne skupštine: svi nesvršeni vladini zakonski predlozi; svi zahtevi Ministra pravde za izdavanje poslanika sudu; svi odborski izveštaji po nesvršenim vladinim zakonskim predlozima; izveštaj Verifikacionog odbora o verifikaciji mandata za S ez o'očaćki; sve odluke Odbora za molbe i žalbe po pojedinim molbama i žalbama, kao i sve molbe i žalbe upućene skupštinskom Odboru za molbe i žalbe do 19 oktobra 1932 godine; svi predmeti koji spadaju u nadležnost Finansiskog odbora Narodne skupštine po finansiskim

i drugim zakonima i svi izveštaji Glavne kontrole o stavljanju vize sa rezervom na pojedine kredite.

Pretsednik
Narodne skupštine
Dr. Kosta Kumanuđi s. r.

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Prima li Skupština predloženu rezoluciju? (Prima).

Pošto se po čl. 60 Ustava sutra u 9 časova sastaje Narodna skupština u novi redovan saziv, to molim Narodnu skupštinu da me ovlasti da mogu zapisnik današnje sednice sam da potpišem i objavim Prima li Skupština ovaj predlog? (Prima).

Predlog je primljen. Molim Gospodina Ministra unutrašnjih poslova da izvoli pročitati Ukaz Njegovog Veličanstva Kralja.

Ministar unutrašnjih poslova Živojin Lazić čita:

MI

ALEKSANDAR I

po milosti Božjoj i volji narodnoj
Kralj Jugoslavije

Na predlog našeg Ministra unutrašnjih poslova, a po saslušanju Našeg Ministarskog saveta i na osnovu čl. 32 i 60 Ustava, rešili smo i rešavamo:

Da se sednice Narodne skupštine sazvane Ukazom od 23 septembra 1931 godine u vanredan saziv za 7 decembar 1931 godine i otvoren Prestonom Besedom 18 januara 1932 godine, — zaključče čitanjem ovoga Ukaza, i da se Narodna skupština sazove u redovan saziv za 20 oktobar 1932 godine.

Naš Ministar unutrašnjih poslova neka izvrši ovaj Ukaz.

19 oktobra 1932 godine
u Beogradu

ALEKSANDAR, s. r.

(Uzvici: Živeo Kralj!)

Ministar unutrašnjih poslova,
Živ. Lazić, s. r.

Pretsednik Ministarskog saveta Dr. M. Srškić, s. r.,
Ministar bez portfelja Dr. Albert Kramer, s. r.,
Ministar socijalne politike i narodnog zdravlja Ivan Pucelj, s. r.,
Ministar prosvete Dr. Drag. S. Kojić, s. r.,
Ministar pravde, Ministar bez portfelja, Ministar saobraćaja Laz. Radivojević, s. r.,
Ministar poljoprivrede Juraj Demetrović, s. r.,
Ministar vojske i mornarice, armijski general Drag. Ž. Stojanović, s. r.,
Ministar finansija Dr. Mil. Dorđević, s. r.,
Ministar fizičkog vaspitanja naroda Dr. Kraljević, s. r.,
Ministar građevina Dr. Srkulj, s. r.,
Ministar šuma i rudnika Viktor Pogačnik, s. r.,
Ministar inostranih poslova B. D. Jeftić, s. r.,
Ministar unutrašnjih poslova Živ. Lazić, s. r.,
Ministar trgovine i industrije Mohorič, s. r.

Potpredsednik Dragutin-Karlo Kovačević: Zaključujem današnju sednicu.

Sednica je zaključena u 12 i četvrt.

ПРИЛОЗИ

Интерпелација Јовише Кандића и другова, народних посланика, на Министра трговине и индустрије.

Господине Министре,

Акциони одбор народних посланика за Централну кооперативу за извоз воћа Краљевине Југославије у Београду, као и Управни одбор саме Кооперативе упућивали су вам, господине Министре, претставке, молбе, а били су и лично код Вас, ради решавања потребног кредита Централној кооперативи, помоћу којег би Кооператива могла спровести организацију воћа за извоз у иностранство. Ви сте, Господине Министре, после дужег времена, увидели потребу ове организације и препоручили сте ову молбу и Господину Министру финансија.

Према томе споразуму, одлучено је, да се од кредита Привилегованом акционарском друштву за извоз, у износу од 25 милиона динара, сума од 6 милиона уступи Централној Кооперативи. Извршења ове одлуке нема ни до данас, иако је и господин Гувернер Народне банке изјавио своју готовост, да изађе овој молби у сусрет, чим претходне формалности буду готове.

Према тим формалностима требало би Привилеговано акционарско друштво за извоз, да остави свој жиро преко Привилеговане аграрне банке Народне банке и новац би био одмах исплаћен.

Ова формалност није до данас извршена и по свему изгледа, да се у решењу овог питања врши немарно саботирање и одуговлачење, како би Централној кооперативи био рад онемогућен.

Господине Министре, вама је без сумње, познато да је, због недостатака наше продајне организације и у земљи и у иностранству наш извоз свежег воћа претрпео потпуни неуспех, ове сезоне. Због тога су наши воћари морали приступити преоријентацији и сушити шљиву у јачој мери, као и кувати пекмез. Према томе имаћемо ове сезоне, уместо досадашњих 300 вагона, најмање 1000—1600 вагона сувих шљива, а пекмеза најмање 300 вагона. Ако не будемо имали нашу продајну организацију у иностранству, коју Централна кооператива, треба да спроведе, доживећемо исти неуспех, као и са извозом свежег воћа.

Извоз воћа траје целе године, и свежег и сувог према сезонама, а хитност организације нашег извоза, потребнија је сад но икад. Са задругама заједно, Централна кооператива има данас око две хиљаде чланова, из свих крајева наше државе, иако тим члановима, нашим воћарима и малим извозницима не буде пружена благовремена помоћ, они ће ове зиме бити у немогућности, да одговоре својим обавезама, како према држави, тако и према њиховим породицама.

Из ових разлога част нам је, Господине Министре, замолити вас за одговор, да ли сте вољни у питању овог кредита Централној кооперативи издати потребна наређења, како би се исплата могла одмах извршити.

Остајемо Господину Министру уз израз најодличнијег поштовања.

18 октобра 1932 године.
Београд.

За Акциони Одбор народних посланика:

Јовиша Кандић, с. р.
Д-р Богумил Вошњак, с. р.
Јакша Томић, с. р.
Витомир Давидовић, с. р.
Јова Јовановић, с. р.
Раденко Сарачевић, с. р.
Миливоје Милутиновић, с. р.

Интерпелација Јовише Кандића и другова, народних посланика, на Министра финансија.

Господине Министре,

Према многобројним претставкама и молбама, које су Вам, Господине Министре, досад упућене, како од Управног одбора Централне кооперативе за извоз воћа, тако и од стране Акционог одбора народних посланика, Ви сте, Господине Министре, упознати са главним принципима и задатком ове установе, те сте изјавили Вашу сагласност о потреби њеног опстанка и обећали сте и Вашу помоћ. Поред свега тога, до данас, нема дефинитивног и видног резултата Вашег обећања, који би Централној кооперативи пружио могућности, да свој задатак може да изврши.

Ви сте, Господине Министре, према извештају кога смо добили, одобрили кредит од 25 милиона динара, који би имао да послужи Привилегованом Акционарском Друштву за извоз, у име новог обртног капитала. Од овог кредита, имало би се, према Вашем одобрењу, а споразумно са Господином Министром трговине и индустрије и Господином Гувернером Народне банке, уступили Централној кооперативи 6 милиона динара, у име давања аванса члановима за продату робу у иностранству, како би на тај начин, обзиром на данашње валутне прилике, произвођач и мали извозник дошли одмах до свог новца.

Ова одлука није до данас извршена, а због недостатка наше продајне организације у иностранству, коју је требало Централна кооператива да спроведе, наш је извоз свежег воћа доживео ове године потпуни неуспех. Услед тога настала је потреба преоријентације наших воћара и морало се прибећи другом сретству т. ј. сушењу шљива у јачој мери, као и кивању пекмеза, да ћемо ове сезоне имати, уместо досадашњих 300 вагона, најмање 1000—1600 вагона сувих шљива, а пекмеза најмање 300 вагона. Потребна је дакле хитна помоћ Централној кооперативи, која са задругама за-

једно има данас око две хиљаде чланова, који очекују помоћ.

Према досадашњим информацијама потребно је да Привилеговано акционарско друштво, да свој жиро путем Привилеговане аграрне банке, Народној банци, ради овог кредита од 25 милиона динара, како би Централна кооператива могла добити свој део, из тог кредита.

Међутим, овај се поступак са давањем жироа отеже и ми смо добили утисак, да се решење овог питања намерно саботира, како би се, на тај начин нашао разлог за одбијање молбе Централној кооперативи.

Извоз воћа траје целе године, и свежег и сувог, према сезонама, а хитна организација нашег извоза потребнија је но икада.

На основи свих изложених чињеница, част нам је, Господине Министре, замолити Вас за одговор,

да ли сте вољни у питању овог кредита Централној кооперативи, издати потребна наређења, како би се исплата одмах могла извршити.

Остајемо, Господине Министре, уз израз најодличнијег поштовања.

18 октобра 1932 године
Београд.

За акциони одбор народних посланика

Јовиша Кандић, с. р.
Д-р Богумил Вошњак, с. р.
Јакша Томић, с. р.
Витомир Давидовић, с. р.
Јова Јовановић, с. р.
Рад. Сарачевић, с. р.
Миланко Милутиновић, с. р.

Секретаријат Народне Скупштине
Секретаријат

